

Samosvoja in še vedno pristna

- Opalna obala je del najsevernejše francoske regije Hauts-de-France
- Dežela gotskih cerkva, zvonikov, ki jih je zaščitil UNESCO, vojaških spomenikov in bojnih polj iz prve in druge svetovne vojne
- Ostanki nekdanje cvetoče industrije
- Eno najbolj razpoznavnih narečij v Franciji: ch'ti

Tekst: **Linda Volk**

Opalna obala na severu Francije je znana po svoji slikoviti pokrajini. Tu pogosto dežuje, v lepem vremenu pa se obala obarva v žive barve. Morje je takrat še bolj modro in travniki še bolj zeleni.

Stali smo na obali in opazovali morje, ki se je umikalo kopnemu. Do popolne oseke sta bili še dve uri, a zaliv, kjer se reka Authie izliva v Rokavski preliv, je že spremenil svojo podobo. Svetel pesek, ki je bil še pred kratkim pod vodo, se je lesketal v popoldanskem soncu, na katerem so se le nekaj metrov stran leno pretegovali in sončili tjulnji.

Narava je v zalivu samosvoja in še vedno zelo divja. Tjulnji, včasih jih je tudi več kot sto, prihajajo sem vsak dan. Na peščenih brežinah nabirajo moči za lov, se hripavo oglašajo in hudomušno igrajo v močnem vodnem toku. Bilo nas je veliko, ki smo si te mogočne živali želeli ogledati od blizu v njihovem naravnem okolju, a na trenutke se mi je zazdelo, da so vloge obrnjene, da so tudi one prišle opazovat nas.

Pečine visoko nad morjem

Opalna obala na severu Francije je znana po svoji slikoviti pokrajini. Tu pogosto dežuje, v lepem vremenu pa se obala obarva v žive barve. Morje je takrat še bolj modro in travniki še bolj zeleni. Na rtu Gris-Nez so se na njih pasle ovce. Lokalna pasma *boulonnais* je simbol regije in je znana po svoji odpornosti. Čez rt namreč večkrat pihajo siloviti vetrovi, katerih sunki so dosegli tudi že 150 kilometrov na uro.

V teh ekstremnih razmerah so skozi zgodovino nastale pečine, ki se dvigajo visoko nad morjem. Sestavljene iz mehkega peščenjaka, gline in apnenca se zdijo še vedno zelo ranljive. Stali smo na leseni ploščadi in zrlji v daljavo, pri čemer me je preveval občutek popolne svobode. Čez preliv je bilo v meglici videti obalno črto Združenega kraljestva, bele pečine v okolici britanskega kraja Dover. Bili smo namreč na točki, ki je v Franciji Otoku najbližja – do tja je čez Rokavski preliv le borih 34 kilometrov.

Na horizontu so lebdele ladje, vsak dan se jih skozi preliv pelje več sto. Rt se zajeda globoko v morje, zato je bil vedno pomembna strateška točka za opazovanje pomorskega prometa. Prva opazovalnica je na rtu nastala že v 18. stoletju, po francoski revoluciji pa so tu zgradili carinsko postajo z uradniki, ki so redno pregledovali plaže in pečine ter nadzirali vstop blaga v državo.

Welsh, rezina kruha s šunko, obilno prelita s stopljenim sirom in postrežena z ocvrtim krompirčkom, je značilna jed na Opalni obali.

Nedaleč stran na rtu Blanc-Nez bele apnenčaste pečine spominjajo na tiste na drugi strani preliva. Videti so kot deli iste sestavljanke, odloženi na obeh straneh morja. Med polji pšenice in oljne repice, ki prekrivajo rt, so križemkražem speljane številne pohodniške poti, s katerih se odpirajo osupljivi razgledi na neskončne plaže in morje. Nekaj jih vodi do majhnih ribiških krajev, kjer se zdi, da se je čas ustavil.

Bele hišice v Audressellesu, kjer prevladuje tišina, ki jo sem in tja prekinajo le kriki galebov, kažejo na preprosto življenje ribičev. Specializirani so bili za lov na jastoge in rake, ki jih je tu na morskem dnu v izobilju. V preteklosti so jih lovili s posebnimi mrežastimi pastmi, ulov pa prodajali restavracijam in obiskovalcem. Zdaj kraj še vedno privablja gurmane, ki uživajo ob polnih krožnikih morskih dobrot. Ribiško srce Ambleteusa je umaknjeno v notranjost, promenado ob morju pa krasijo visoke stare vile. Na peščenih plaži se dviga trdnjava, ki jo ob plimi oblivajo močni morski tokovi. V kraju stoji že od 17. stoletja, ko jo je po naročilu kralja Ludvika XIV. izdelal vojaški arhitekt Vauban, da bi z nje branili pristanišče v estuariju reke Slack. Struga reke se je z leti manjšala in okoliške sipine so se zarasle s številnimi rastlinami.

Lokalna vrsta *boulonnais* je simbol regije in je znana po svoji odpornosti.

Narava je v zalivu samosvoja in še vedno zelo divja. Tjulnji prihajajo sem vsak dan. Na peščenih brežinah nabirajo moči za lov, se hripavo oglašajo in hudomušno igrajo v močnem vodnem toku.

Fort Mahon je morska utrdba v občini Ambleteuse v Pas-de-Calaisu v severni Franciji. Utrdbo je konec 17. stoletja zgradil vojaški arhitekt Vauban po ukazu Ludvika XIV. za obrambo pristanišča v izlivu reke Slack.

Eleganca starih dni

V Le-Touquet-Paris-Plage čudovite meščanske vile pričajo o obdobju, ko so naravne lepote na Opalni obali začele privabljati prve obiskovalce. Znani pariški notar Alphonse Daloz je leta 1837 kupil posestvo Touquet, ki ga je nato postopoma razvijal, vse dokler ni tu tudi uradno nastalo letovišče. Tu so se sproščali predvsem Parižani, in čeprav je bila vožnja iz Pariza do obale dolga in utrujajoča, je postajal Le-Touquet-Paris-Plage vse bolj priljubljen. Premožni Parižani v kraj niso prihajali le na morje, ampak tudi po zabavo.

Tu je bil namreč kazino, ki je bil eden najpomembnejših v Evropi. Privlačil je tako znane umetnike kot pariško visoko družbo in angleško aristokracijo. Le-Touquet-Paris-Plage je bil zaradi svoje lege med Londonom in Parizom za Britance zelo zanimiv in kmalu je postal

francoski turistični kraj, kjer so Britanci pustili najmočnejši pečat. V kraju je čar iz preteklosti še vedno živ. Ohranil je eleganco starih dni, kjer se bujna narava spaja z edinstveno arhitekturo, ter sproščeno vzdušje, ki preplavlja nakupovalne ulice, številne bare in restavracije.

Francoska radost do življenja

Na trgu Dalton je bilo živahno. Pred cerkvijo Svetega Nikolaja so za mizami sosednjih barov posedali domačini, ki so sproščeno kramljali o dnevu, ki se je počasi končeval. V zraku je bilo čutiti tisto značilno francosko radost do življenja in željo po uživanju trenutka, ki sta preželi tudi nas. Prepustili smo se utripu, obrazom, razširjenim v nasmeh, ko so srečevali prijatelje, odprtosti duha. Prikupen trg, ki ga obkrožajo pisane stavbe, in življenje na njem nikakor ne dasta slutiti, da je Boulogne-sur-Mer največje mesto na Opalni obali in glavno ribiško pristanišče v Franciji.

Tlakovane ulice so nas vodile mimo strnjenih stavb v starem mestnem jedru, ki je na hribu obdano z obzidjem, na katerem je urejena široka sprehajalna pot z zelenjem in klopami. Z njih meščani uživajo v lepih razgledih. Bazilika Notre-Dame dominira nad mestom

Bazilika Notre-Dame dominira nad Boulogne-sur-Mer.

in njeno kupolo je videti že od daleč. Tudi z dolge peščene plaže na drugem koncu Boulogne-sur-Mer, kjer so v zavetju modro-belih ut poležavali prvi kopalci. Tik ob morju stoji Nausicaá, eden največjih akvarijev v Evropi, ki je namenjen tudi preučevanju morja in ozaveščanju o njegovi zaščiti.

Posebnosti tudi v jeziku

Bil je čas kosila in postregli so mi z *welshom*. Rezina kruha s šunko, obilno prelita s stopljenim sirom in postrežena z ocvrtim krompirčkom, je značilna jed na Opalni obali, v različicah pa jo poznajo tudi ponekod drugod v severni Franciji.

Najsevernejša francoska regija Hauts-de-France, katere del je tudi Opalna obala, se razlikuje od preostalih delov države. To je dežela

gotških cerkva, zvonikov, ki jih je zaščitil UNESCO, vojaških spomenikov in bojnih polj iz prve in druge svetovne vojne ter ostankov industrije, ki je v regiji nekoč cvetela. Tu govorijo tudi narečje, ki je eno najbolj razpoznavnih v Franciji.

Ch'ti je pikardščina, ki jo uporabljajo predvsem na območju Nord-Pas-de-Calais in v okolici Lilla, glavnega mesta regije. Z besedo ch'ti so vojaki med prvo svetovno vojno naslavljali soborce s severa Francije, ki so glas »š« v besedah uporabljali tam, kjer ga preostali Francozi ne bi pričakovali. To je še vedno najbolj opazna značilnost tega narečja, nastalega pod vplivom različnih kultur, ki so si skozi zgodovino tu podajale roke in se izmenjevale. Pikardski jezik izumira, saj ga govori vedno manj ljudi, živ ostaja v poeziji in glasbi, preučujejo pa ga tudi na tamkajšnjih univerzah.

To narečje pooseblja regijo z vsemi njenimi posebnostmi, ki se kažejo tako na področju gastronomije, arhitekture kot kulture. Pa naj si bo to welsh, ki sem ga pokusila v Boulogne-sur-Mer, stolpi, ki so jih v mnogih severnih francoskih krajih postavljali kot znak bogastva, ali priljubljena velika ulična razprodaja, ki jo vsako leto organizirajo v Lillu že od 12. stoletja naprej.

Priljubljen boljši sejem

Prvi konec tedna v septembru po mestnih pločnikih postavijo stojnice, ulice pa napolnijo milijoni obiskovalcev, ki si želijo ugodnih nakupov. Na tem najbolj znanem boljšem sejmu v Evropi, na katerem sodeluje več kot 10.000 prodajalcev in ki poteka neprekinjeno podnevi ter ponoči, se ljudje od blizu in daleč prepustijo prijetnemu in prazničnemu vzdušju v mestu s številnimi koncerti in obvezno porcijo klapavic, ki jih med dogodkom prodajo na tone.

Univerzitetno mesto Lille, ki skupaj s sosednjimi kraji tvori somestje, četrto največje v Franciji po številu prebivalcev, leži blizu meje z Belgijo. V njegovi arhitekturi se zato med drugim kaže tudi izrazit

»UNESCOVI« STOLPI

Mnogi kraji v severni Franciji, pa tudi čez mejo v Belgiji, se ponasajo z visokimi stolpi, ki so že od nekdaj sestavni del krajevnega življenja. Njihovo vrednost je priznal tudi Unesco in jih 56 označil za svetovno dediščino. Kraji so prve stolpe začeli graditi v srednjem veku, ko so se mesta začela osamosvajati izpod prevladujoče fevdalne oblasti. Stolpi so bili simbol blagostanja in pomembni za organizacijo vsakdanjega življenja v krajih. Stali so lahko samostojno, čeprav so pogosto krasili glavni trg ali bili del mestne hiše. Imeli so predvsem posvetno vlogo, saj so bili namenjeni shranjevanju listin, bili so stražni in opazovalni stolpi, včasih ječe. Tu so zvonili mestni zvonovi, velikokrat pa so v njih potekale tudi seje mestnega sveta. Eden izmed stolpov stoji v Boulogne-sur-Mer. Ta 37 metrov visoki stolp je bil zgrajen v 12. stoletju in je ena

najstarejših stavb v mestu. Skozi zgodovino je opravljal najrazličnejše funkcije. V srednjem veku so v njem med drugim delili pravico, tu so bili zaprti prestopniki, ob požaru ali nevarnosti pa je njegov zvon glasno donel po mestu. S stolpa mestne hiše v Lillu, ki prav tako spada v Unescovo svetovno dediščino, je

prekrasen razgled na okolico, saj v višino meri kar 104 metre. Stolp je novejši, odprli so ga leta 1932 kot del gradnje nove mestne hiše, saj je bila stara uničena v požaru. Stolpi so za to regijo značilen primer javne arhitekture, ki kaže na naraščajočo pomembnost evropskih mest skozi stoletja.

Stolp v Boulogne-sur-Mer je bil zgrajen v 12. stoletju.

V začetku tridesetih let prejšnjega stoletja je v Roubaixu nastal bazen v slogu art deco, odraz blagostanja, ki je vladalo v Roubaixu. La Piscine s svojo nenavadnostjo in lepoto še danes navdušuje.

flamski vpliv. A mesto je s sproščenostjo, ki v njem vlada, značilno francosko. Sobotna tržnica na trgu Sébastopol je bila polna ljudi, ki so po nakupih s polnimi torbami zelenjave in sadja, lokalnih sirov in delikates ter najlepšim šopkom v roki odhajali na kavo v bližnje lokale.

Ob srednjeveškem trgu Grand'Place, ki nosi ime tudi po generalu in nekdanjem predsedniku Francije Charlesu de Gaullu, ki se je v mestu rodil, stoji slikovita Vieille Bourse. Na njenem notranjem dvorišču, ki ga obdaja štiriindvajset popolnoma enakih hiš, smo brskali med starimi rabljenimi knjigami, ki so tu naprodaj čez leto. Čeprav je bilo

dvorišče nekoliko neurejeno, me je s svojim šarmom popolnoma očaralo. Morda je bila za to kriva svetloba, ki se je igrala na okrašenih obokih in pročeljih rumeno-rožnate barve in ustvarjala mistično vzdušje. Prizori parov, ki poleti na dvorišču plešejo tango, so zagotovo nepozabni.

V Le-Touquet-Paris-Plage čudovite meščanske vile pričajo o obdobju, ko so naravne lepote na Opalni obali začele privabljati prve obiskovalce.

V Audressellesu prevladuje tišina, ki jo sem in tja prekinejo le kriki galebov.

Nedaleč stran na ulici Esquermoise že od leta 1761 deluje slaščičarna Maison Méert, ki velja za eno najstarejših na svetu in je ena od mestnih znamenitosti. Njihovi tanki vafliji so drugačni, kot sem jih poznala doslej. Polnjeni so z različnimi kremami, v ustih pa se kar topijo in božajo brbončice. Zadovoljni smo se podali naprej.

Kultura oživlja zapuščene tekstilne tovarne

Sprehajali smo se med kupi blaga, ki so bili v majhni trgovinici lično zloženi, in izbirali tistega, ki ga bomo odnesli domov. Zgovorna prodajalka nam je navdušeno svetovala in pomagala, da smo izbrali

pravega, s priporočili, kaj vse lahko iz njega sešijemo. Čeprav tovrstne trgovine redko obiščem, je to v Lillu skoraj obvezno. Mesto se je namreč iz prvotno trgovskega središča preusmerilo v proizvodnjo tekstila in njegovo širše območje je dolgo veljalo za osrčje francoske tekstilne industrije.

Roubaix je kraj, ki je leta živel od proizvodnje tekstila. V mestu je tekstilna industrija cvetela od sredine 19. stoletja naprej, a se je njen razvoj sredi sedemdesetih let prejšnjega stoletja ustavil. Posledice so bile vidne tako na gospodarskem kot na socialnem področju in nujno je bilo treba najti rešitev. Mesto je zapuščene opečnate tovarne in skladišča namenilo kulturi in tako izbralo popolnoma novo smer, ki je prinesla dodatne možnosti.

Muzej La Manufacture je skok v preteklost, ko so v tekstilnih tovarnah stroji še glasno delali. Tu je predstavljena zgodovina predenja

V Lillu poteka prvi konec tedna v septembru najbolj znan boljši sejem v Evropi. Na njem sodeluje več kot 10.000 prodajalcev, poteka neprekinjeno podnevi ter ponoči.

od srednjega veka do danes. V Roubaixu namreč svojih korenin niso pozabili. Zdaj v kraju delujejo kar štiri šole, ki ponujajo študij oblikovanja tekstilij in modnih oblačil, od tod izvira tudi več znanih blagovnih znamk oblačil.

V začetku tridesetih let prejšnjega stoletja je v kraju nastal bazen v slogu *art deco*, odraz blagostanja, ki je vladalo v Roubaixu. Njegova stavba je bila izjemna, pomembno vlogo pa je imel tudi za vzdrževanje fizičnega zdravja prebivalcev in za njihovo higieno. Med domačini je bil zelo priljubljen, a ker njegova krovnna struktura z leti ni bila več varna, je moral na veliko žalost okoliških prebivalcev leta 1985 zapreti svoja vrata. Prav ti so nasprotovali njegovemu podrtju in porodila se je zamisel – po prenovi so v njem uredili muzej.

Bazen, preurejen v edinstven muzej

La Piscine s svojo nenavadnostjo in lepoto preprosto navduši. Umetniški kipi so čudovito umeščeni ob bazen in v svetlobi, ki prihaja skozi ogromna okna v barvah sonca, odsevajo v vodi. Umetniška dela so razstavljen tudi v nekdanjih kabinah za prhanje in slačilnicah, ogromne črno-bele fotografije na stenah stavbe bazena, s katerih ponosno gledajo kopalci, pa pričarajo duh časa, ko je bilo v bazenu še slišati njihovo razposajeno kričanje in čofotanje.

Roubaix je s pravimi poslovnimi potezami znova zaživel. Podobno usodo kot tekstilna industrija je v regiji doživelo tudi rudarstvo. Območje, ki je bilo nekoč pri izkopavanju premoga eno najpomembnejših v državi, je zaradi zapiranja rudnikov moralo najti druge vire preživetja.

Na rtu Blanc-Nez bele apnenčaste pečine spominjajo na tiste na drugi strani preliva. Videti so kot deli iste sestavljanke, odloženi na obeh straneh morja.

**Najsevernejša francoska regija
Hauts-de-France se razlikuje
od preostalih delov države.
To je dežela gotskih cerkva,
zvonikov, ki jih je zaščitil Unesco,
vojaških spomenikov in bojnih polj
iz prve in druge svetovne vojne
ter ostankov industrije, ki je
v regiji nekoč cvetela. Tu govorijo
tudi narečje, ki je eno najbolj
razpoznavnih v Franciji.**

Mnogim krajem v regiji Hauts-de-France je to uspelo s kulturo in zdaj s svojimi izjemnimi projekti pa tudi mestno sproščenostjo in naravno lepoto privabljajo številne turiste. Njeno čudovito divjo obalo, ki te posrka vase in kjer se zdi, da veter odnese vse skrbi, težko pozabiš. Med sprehodom po mestnih ulicah pa lahko vedno odkriješ kaj novega, presenetljivega, nepričakovanega, prav tako kot v muzejih, ki so polni novih odkritij ter pogledov na svet in umetnost. ■

